

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:
Y Siambr – Y Senedd

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/13268) yn:
<http://senedd.tv/cy/13268>

Dyddiad y cyfarfod:
Dydd Mercher, 29 Mawrth 2023
Amser y cyfarfod: 13.30

131

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Atebwyd cwestiwn 6 gan y Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog a'r Dirprwy Weinidog ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i'r Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad

Dechreuodd yr eitem am 14.26

Gofynnwyd y 10 cwestiwn. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Cwnsler Cyffredinol ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau i Gomisiwn y Senedd

Dechreuodd yr eitem am 15.14

Gofynnwyd y 7 cwestiwn.

4 Cwestiynau Amserol

Dechreuodd yr eitem am 15.38

Atebwyd gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

[Gareth Davies \(Dyffryn Clwyd\)](#): Pa asesiad y mae'r Gweinidog wedi'i wneud o adroddiad Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ar yr adran frys yn Ysbyty Glan Clwyd?

5 Datganiadau 90 Eiliad

Dechreuodd yr eitem am 15.56

Gwnaeth Vikki Howells ddatganiad am – Cerys O’Connell i gystadlu yng Ngemau Trawsblaniadau’r Byd yn Perth, Awstralia, o 15 Ebrill.

Gwnaeth Mark Isherwood ddatganiad am – Wythnos Derbyn Awtistiaeth y Byd (27 Mawrth i 2 Ebrill).

Gwnaeth Rhys ab Owen ddatganiad am – Y Dinesydd yn 50 mlwydd oed.

6 Cynnig i ddiwygio Rheolau Sefydlog – Pleidleisio drwy ddirprwy

Dechreuodd yr eitem am 16.02

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

NDM8240 [Elin Jones \(Ceredigion\)](#)

Cynnig bod y Senedd, yn unol â Rheol Sefydlog 33.2:

1. Yn ystyried adroddiad y Pwyllgor Busnes, 'Diwygio'r Rheolau Sefydlog: Pleidleisio Drwy Ddirprwy', a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 22 Mawrth 2023.
2. Yn cymeradwyo'r cynnig i ddiwygio Rheol Sefydlog 12, fel y nodir yn Atodiad A i adroddiad y Pwyllgor Busnes

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
36	0	12	48

Oherwydd y cafodd y Cynnig ei gefnogi gan ddau draean o'r Aelodau pleidleisio, cytunwyd ar y Cynnig.

7 Cynnig i addasu Rheolau Sefydlog – Newidiadau amrywiol

Dechreuodd yr eitem am 16.11

NDM8241 [Elin Jones \(Ceredigion\)](#)

Cynnig bod y Senedd, yn unol â Rheol Sefydlog 33.2:

1. Yn ystyried adroddiad y Pwyllgor Busnes, 'Diwygio'r Rheolau Sefydlog: Newidiadau amrywiol', a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 22 Mawrth 2023.
2. Yn cymeradwyo'r cynnig i ddiwygio Rheol Sefydlog 6 yn Gymraeg, a Rheolau Sefydlog 8, 9, 26, 26A, 26B, 26C yn y ddwy iaith, fel y nodir yn Atodiad A i adroddiad y Pwyllgor Busnes.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

8 Dadl ar Gynnig Deddfwriaethol gan Aelod – Bil twristiaeth Cymru

Dechreuodd yr eitem am 16.12

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

NDM8232 [Tom Giffard \(Gorllewin De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi cynnig i greu Bil twristiaeth Cymru.
2. Yn nodi mai pwrpas y Bil hwn fyddai:
  - a) dirymu Gorchymyn Bwrdd Croeso Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Diddymu'r Bwrdd) 2005;
  - b) creu bwrdd twristiaeth newydd i Gymru;
  - c) trosglwyddo swyddogaethau Croeso Cymru a grymoedd Llywodraeth Cymru cysylltiedig i'r bwrdd newydd, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:
    - i) annog pobl i ymweld â Chymru a phobl sy'n byw yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig i fynd ar eu gwyliau yno;
    - ii) annog darparu a gwella mwynderau a chyfleusterau twristiaeth yng Nghymru;
    - iii) hyrwyddo cyhoeddusrwydd;

- iv) darparu gwasanaethau cyngori a gwybodaeth; a
- v) sefydlu pwyllgorau i'w cyngori ynghylch perfformiad ei swyddogaethau.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	11	13	48

Derbyniwyd y cynnig.

9 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Ariannu llywodraeth leol

Dechreuodd yr eitem am 16.39

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8238 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi yr amcangyfrifir bod gan awdurdodau lleol £2.75 biliwn mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio.
2. Yn cydnabod y rôl hanfodol y mae awdurdodau lleol yn ei chwarae o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru a'r heriau cyllido sy'n eu hwynebu.
3. Yn gresynu at y ffaith bod y cynnydd cyfartalog yn y dreth cyngor yng Nghymru ar gyfer 2023–2024 yn 5.5 y cant.
4. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:
  - a) comisiynu adolygiad annibynnol o fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru;
  - b) gweithio gydag awdurdodau lleol i ddefnyddio eu cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio i gadw'r dreth cyngor mor isel â phosibl;
  - c) ei gwneud yn ofynnol bod unrhyw awdurdod lleol sy'n cynnig cynnydd gormodol yn y dreth gyngor yn cynnal refferendwm lleol a chael canlyniad cadarnhaol yn y bleidlais cyn gweithredu'r codiad arfaethedig.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
12	0	36	48

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu popeth ar ôl pwynt 1 a rhoi yn ei le:

Yn cydnabod bod y dreth gyngor yn un o'r mathau mwyaf annheg o drethu a'i bod yn effeithio'n anghymesur ar ardaloedd tlotach ac yn croesawu'r ymrwymiad drwy'r Cytundeb Cydweithio i wneud y system yn decach ac yn fwy blaengar;

Yn cydnabod rôl hanfodol awdurdodau lleol o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru, y cynnydd sylweddol yn y setliad llywodraeth leol yn 2022–2023 a 2023–24 a'r heriau ariannu sy'n wynebu'r awdurdodau serch hynny.

Yn nodi bod treth cyngor band D ar gyfartaledd yng Nghymru £186 yn llai na'r cyfartaledd yn Lloegr.

Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) parhau i ddatblygu a chynnal fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru mewn partneriaeth â llywodraeth leol;

b) parhau i gydnabod pwysigrwydd gwneud penderfyniadau democrataidd lleol ynghylch cyllidebau cyngorau a gwasanaethau cyhoeddus.

[Cytundeb Cydweithio 2021](#)

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	0	25	49

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd gwelliant 1.

Gwelliant 2 [Sian Gwenllian \(Arfon\)](#)

Ym mhwynt 4, dileu is-bwyntiau (b) ac (c).

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
36	0	12	48

Derbyniwyd gwelliant 2.

Gwelliant 3 [Sian Gwenllian \(Arfon\)](#)

Ychwanegu pwyntiau newydd ar ddiwedd cynnig:

Yn cydnabod bod y dreth gyngor yn un o'r mathau mwyaf annheg o drethu a'i bod yn effeithio'n anghymesur ar ardaloedd tlotach y wlad.

Yn croesawu'r ymrwymiad drwy Gytundeb Cydweithio Plaid Cymru a Llywodraeth Cymru i wneud y system dreth gyngor yn decach ac yn fwy blaengar.

[Cytundeb Cydweithio 2021](#)

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 3:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
36	0	12	48

Derbyniwyd gwelliant 3.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

NDM8238 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi yr amcangyfrifir bod gan awdurdodau lleol £2.75 biliwn mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio.
2. Yn cydnabod y rôl hanfodol y mae awdurdodau lleol yn ei chwarae o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru a'r heriau cyllido sy'n eu hwynebu.
3. Yn gresynu at y ffaith bod y cynnydd cyfartalog yn y dreth cyngor yng Nghymru ar gyfer 2023–2024 yn 5.5 y cant.

4. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) comisiynu adolygiad annibynnol o fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru;

5. Yn cydnabod bod y dreth gyngor yn un o'r mathau mwyaf annheg o drethu a'i bod yn effeithio'n anghymesur ar ardaloedd tlotach y wlad.

6. Yn croesawu'r ymrwymiad drwy Gytundeb Cydweithio Plaid Cymru a Llywodraeth Cymru i wneud y system dreth gyngor yn decach ac yn fwy blaengar.

[Cytundeb Cydweithio 2021](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
13	0	35	48

Gwrthodwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

10 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Gofal lliniarol

Dechreuodd yr eitem am 17.36

NDM8239 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod Senedd Cymru:

1. Yn nodi'r adroddiad y Grwp Trawsbleidiol ar Ofal Hosbis a Gofal lliniarol ar brofiadau gofal lliniarol a gofal diwedd oes yn y gymuned yn ystod pandemig COVID-19.

2. Yn cydnabod bod gofal hosbis a gofal lliniarol wedi chwarae rôl hanfodol yn ystod pandemig COVID-19, a bod y gofal hwnnw wedi mynd uwchlaw a thu hwnt o ran cefnogi cleifion a'u teuluoedd.

3. Yn gresynu at y ffaith bod rhai pobl wedi wynebu anawsterau yn ystod pandemig COVID-19, o ran cael mynediad at ofal diwedd oes yn y cartref ac mewn cartrefi gofal, er gwaethaf ymdrechion gorau'r rhai sy'n gweithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

4. Yn cydnabod y rhagwelir y bydd y galw am ofal lliniarol yn y gymuned yn dyblu erbyn 2040 a bod y pandemig wedi rhoi cipolwg o sut y bydd y system iechyd a gofal cymdeithasol yn ymdopi o dan bwysau tebyg yn y dyfodol agos.

5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

- a) gweithio gyda'r sector gofal lliniarol i ddysgu o bandemig COVID-19, a sicrhau bod gofal lliniarol wrth wraidd cynlluniau ar gyfer pandemigau posibl yn y dyfodol;
- b) blaenoriaethu datblygu gallu gofal lliniarol yn y gymuned, uwchraddio arferion da sy'n bodoli eisoes, a dal pawb sy'n agos i gleifion, gan gynnwys plant;
- c) sicrhau bod penderfyniadau gweithlu a chyllid yn blaenoriaethu llesiant, staffio, addysg ac anghenion hyfforddi'r rhai sy'n gweithio ar draws y sbectrwm llawn o ofal lliniarol a diwedd oes.

[Cross Party Group on Hospice and Palliative Care's Inquiry: Experiences of palliative and end of life care in the community during the COVID-19 pandemic](#) (*Saesneg yn unig*)

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

11 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 18.24

12 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 18.29

NDM8237 [Huw Irranca-Davies \(Ogwr\)](#)

Endometriosis a'r cynllun iechyd menywod yng Nghymru

Daeth y cyfarfod i ben am 18.59

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 25 Ebrill 2023